

Carles Rebassa | paper de vidre

Carles Rebassa

CarlesRebassa.jpeg

Carles Rebassa (Palma, 1977) ha publicat els llibres de poesia *Requiescat in pace* (amb Pere Perelló), *Poema B*, *Els joves i les vídues* (XLIV Premi de Poesia Ausiàs March) i *Pluja de foc*. L'any 2016 va publicar la seva primera novel·la, *Erenells* –premi Ciutat de Tarragona Pin i Soler 2016 i premi Ciutat de Barcelona 2017. Li agrada l'oralitat de la literatura, i fa recitals arreu del país i a fora d'ençà que era jove. Actualment treballa en altres llibres –entre ells una biografia de Blai Bonet–, amb la intenció d'escatir idees com la mentida, el poder, el bosc, la reunió, la solitud acompanyada. Es fa seu un poema de Miquel Bauçà que diu: «Caminar i riure molt: el secret de no cansar-se».

—Tanmateix, si dins la nit t'entra un assassí a l'habitació i va amb un ganivet esmolat, ja pots estar tapat amb la flassada fins al cap i tot, que si et vol matar, et matarà.

Això ho diu un que nom David Fondal, i hi ha un silenci automàtic. Heu acabat de dinar i heu sortit del menjador de l'escola, i ara seieu vora l'abeurador que hi ha al costat del parterre de baladres. Tot són parterres, al pati de l'escola, i tot són baladres, però no sabeu per què d'aquell en concret en diu «el parterre de baladres». Estàs ple perquè has refegit de crema. La monitora del menjador te n'ha deixat menjar més, tota contenta perquè a escola es diu que la cuinera fuma mentre remena la crema i li cau cendra de cigarreta dins l'olla. Tu no ho creus, això. En David Fondal també ho diu, tothom ho repeteix, i et miren amb cara de nen ple de rareses perquè aixeques la mà quan la monitora demana qui vol refegir de crema. Dois. Tu no voldries dinar al menjador. T'emprenya quan els companys de classe se'n van a dinar a casa seva i tu i uns altres heu de sortir al pati a jugar i a esperar que us cridin per a entrar al menjador. T'emprenya que els teus pares treballin i dinin a fora. Si no dinessis al menjador no hauries de seure amb en David Fondal, que no és amic teu i ni tan sols fa part de la teva colla d'en David del Rosal, n'Ignasi Palou, en Joan Moragues, n'Ana Jara, na Maria Bel i en Tonet Pujol. Però seieu: en Tonet, que també dina a escola, un que nom Baltasar Mut i sempre diu dois i no l'entenen quan parla, n'Úrsula i na Marta, que són amigues inseparables, en David Fondal i tu. Seieu per a fer colla. Seieu per a no estar drets. Seieu junts perquè una escola és una manera d'estar inevitablement junts. Tu t'estimaries més ser a la teva cambra jugant o llegint, o anar a fer un tomb o a collir bledes amb la teva àvia. Fos el que fos, no haver de sentir els dois d'en David Fondal.

Se sent el brogit escandalós de l'equip de voleibol femení que s'entrena al pati cobert. També juguen a bàsquet i a futbol alguns nois grans. No saps d'on són, si estudien a l'institut o són de l'escola de Magisteri, però els veuen grans i forts i amb les cames musculoses. Els nois més grans t'agraden perquè fan execracions, diuen grolleries com fes-m'hi un petó que la tinc grossa, i tu també en vols dir. També t'agraden perquè quan són grans i algú els ofereix coses com draguis, donetes o goma dolça, si

no els vénen de gust diuen que no, i no n'agafen tot just perquè una goma dolça sempre és bona. Això t'emprenya de tu: encara que estiguis ben tip perquè has refegit de crema, si t'oferissin una bossa d'emanems te la fotries perquè els emanems són bons, encara que en arribar a casa no tinguessis ganes de berenar i fessis un poc de merda clara. Els nois grans també t'agraden perquè després d'entrenar-se se'n van contents al vestidor i no cerquen expandir-se imaginant-se que són què saps què, superherois o moneies o extraterrestres. Aquí on anau a escola —això sempre hi ha algú d'un curs superior que ho diu— hi ha la vostra escola, un centre de secundària i l'escola de Magisteri. Tu no saps ben bé què vol dir això de Magisteri, però de vegades la mestra està dos o tres dies sense fer-vos classe, i ve «la practlicant». Quan la mestra hi és i seu als pupitres amb vosaltres i ve la practlicant, se us fa estrany tenir la mestra allà com si fos un de vosaltres i li haguessin de cridar l'atenció perquè es menja les tites. La practlicant sempre és amable i a tu t'agrada atracar-t'hi, dir-li què noms, què fas, que no tens germans, que ton pare fa feina a una altra ciutat i que dorms en una cambra que és a l'altra banda de la dels teus pares. Quan la mestra no ve enteneu que és que està malalta, i ve «la substituta», que és seca com una arengada i no us agrada. Quan ve la substituta vosaltres us mirau i dieu «Pf, ja ha vingut la prostituta». I no és que tingueu gaire idea de què vol dir *prostituta*, però sou molt vius, vosaltres, i au, amples i a riure. I en David Fondal:

—És veritat: imagina't que entra a casa. No seria una cosa de l'altre món: això passa. Un assassí que entra dins cases i mata gent. Molts dissabtes fan films en què passa això: amb ganivets, destrals, estaques. Si entra en silenci, i ton pare i ta mare continuen dormint i no se'n temen, i entra dins la teva habitació, ja pots estar tapat amb llençols i flassades fins a damunt el cap, que la fulla d'un ganivet o d'una destrat travessen la roba i et matarà igualment.

T'emprenya, aquest nen. No saps què fa, assegut amb vosaltres. Ni què fas tu, assegut amb ells, parlant d'un film de psicòpates que van fer dissabte al vespre a TV3. De vegades amb en Tonet jugau que sou pagesos i que teniu una granja: l'armau dins unes jardineres que hi ha vora l'eucaliptus, al costat de la piscina. L'eucaliptus té dues branques que fan forma de ve. Quan t'hi poses a damunt, arrufat, i l'abrades com si tingués vida, notes una cosa especial a les cuixes que no la notes quan aferres cap altre arbre. Un dia ho vas dir a en Tonet perquè ho provés i et va dir que s'estimava més que acabéssiu de donar menjar a les gallines i després pugéssiu en secret als lavabos de dalt a jugar a moixets. Sort que en David Fondal no ha volgut venir mai a la vostra granja.

Feu temps, esperau que soni el timbre. En David Fondal ara fa cara de despreocupat, com si fa un moment no hagués parlat d'un assassí que se t'acosta al llit i et llesca els budells amb una destrat. Com si ell no tingués por dels assassins ni dels qui entren dins les cases a robar i fan desastres si algú els descobreix. Et jugaries el que fos que ni en Tonet ni n'Úrsula ni na Marta no se'n recorden, ja, que heu parlat d'això. Les rotllanes d'amics tenen això, que a força de ser-hi arriba que no et sents dins cap rotllana i hi ets perquè hi has de ser. Com a escola, que hi ets perquè hi has de ser. Si no, francament, no hi series. Dieu quatre ximpleries de nen avorrit, jugau a encaçar-vos una estona, us cansau de jugar-hi perquè ja fa tota la vida que hi jugau, i quan sona el timbre que us diu que ja sou lliures per a anar cap a casa, en David Fondal se'n va corrents sense dir-vos adéu ni fins demà. Et rebenta, això. Pareix que us ha fet el favor de seure amb vosaltres i contar-vos les seves teories beneïtes d'assassins i de

fulles esmolades. Quan vas cap a la porta del carrer veus la mare d'en David Fondal que l'ha anat a cercar, a ell i al seu germà. Adults que se'n duen els nens que dinen a escola. Nens que diuen adéu als monitors i als altres nens. Cada dia la mateixa cosa. A tu no et vénen a cercar perquè els pares encara no han sortit de la feina. Ta mare arriba a mitjan horabaixa i ton pare, hora de sopar. Però tu tampoc no necessites que et vinguin a cercar: tens onze anys i claus de casa, i dues cames per a anar a peu, que viviu a prop de l'escola. De vegades, si tornes amb en Xim, que hi ha dies que dina a escola i dies que no, estàs una estona al celler de sa mare i al magatzem llegiu còmics o jugau a la play, però avui no hi és. Tampoc no és que sigueu millors amics, amb en Xim, però t'agrada l'olor de vi que fa el celler, i sa mare que us envia a l'enfront del magatzem i us diu que no emprenyeu ni feu renou.

Quan arribes a casa la mare encara no hi és. Entres a la cuina i fa olor de brou. No hi ha mai ningú, però sempre fa olor de menjar. Com sempre, dubtes com un nen gran, parles amb els amics amb el mòbil, poses el Club Súper 3 i penses en la feina que has de fer per a demà: un resum del tema 5 de medi, ecs, corregir un dictat de català, merda, i estudiar una pàgina de geologia que en Ferran demanarà oralment. No és aguantador, com si no tinguessis més feina a fer en el món. Ja ho faràs després. Ara fan el Detectiu Cònan. A això de la geologia no hi pots donar passada, per a què collons serveix? De què collons parla en Ferran quan parla de geologia? Què collons merda puta hòstia merda puta? Quan dius això et sents com un noi gran que acaba de guanyar un partit de bàsquet. I tot sol a la cambra ningú no et diu que tens la boca més bruta que un pal de galliner.

Quan acaba el Detectiu Cònan agafes el tema de medi: les cultures precolombines. La mare t'acaba de fer un missatge que ja ve cap a casa. Na Pepa, la mestra, us va contar una mica per damunt què volia dir precolombí —a tu et sonava com el cogombre en una amanida— i que els conquistadors van massacrar pobles sencers, «homes, dones i nens», com diu ella, per a prendre'ls la terra. Els mataven amb espases, ganivets, els cremaven les cases, els tallaven el cap. Tothom feia uns ulls de pam quan na Pepa contava això, com si na Pepa passés gust de contar-ho, i després, al pati, havien de sentir els típics comentaris de l'estil David Fondal que això és una salvatjada i tot això. Et torna a venir al cap el comentari que ha fet avui en haver dinat. El film de dissabte, que ell diu que també l'havia vist, era una cosa com un conquistador que se'n va a matar precolombins. Un home encaputxat entrava dins cases americanes, com d'urbanització amb cafetera elèctrica i jardinet, i amb una mena de matxet gros o una catana anava matant tothom qui es trobava. El film el feien en un canal de films bastant tard. Els pares eren al cinema i a fer un beure. T'havien dit si els volies acompanyar però els vas dir que no. També et feia peresa perquè després, dins l'auto, el pare et comença a demanar coses del film i és com si volgués recuperar totes les hores de conversa que no teniu durant la setmana, i que si el protagonista havia fet bé, i que si els paisatges eren reeixits, i que si la música sonava massa fort. Et vas col·locar a la sala i vas posar el canal de films, el film acabava de començar: l'assassí entrava dins una casa, una vella guaitava de darrere una porta i l'assassí la matava tallant-li el coll, i una nena baixava per l'escala amb un osset de drap, morta de por, perquè havia sentit renou, i l'assassí li clavava el coltell al pit. Quan de matinada la policia arribava a la casa per a investigar el crim, amb precintes i veïns histèrics amb pijama i bata, van entrar els pares, et van dir que ja era hora d'anar a jaure, que aquests films no són per a tu, llum apagat i bona nit. I al llit, a les fosques, no podies dormir. No per la vella ni per la nena, sinó per l'assassí, que podia entrar allà on fos i

matar i anar-se'n, però també per la nena, que baixa amb la por de baixar a les fosques i li claven l'arma i la maten, una nena. Vas estar a punt d'aixecar-te i sense fer soroll anar a la sala i acabar de mirar el film amb el volum ben baixet. Però vas tenir por de veure l'assassí una altra vegada. I vas pensar que sort que no viviu en una casa unifamiliar, en una urbanització en què els psicòpates poden entrar pel jardí, sinó en un sisè pis a la ciutat.

Quan arriba ta mare, cansada de la feina, i et fa molts petonets i t'explica coses de na Trini, que és una companya de feina que només menja coses crues i beu te envasat, tens un moment de distracció. T'agrada seure amb ella a la cuina i parlar de les coses del dia. Li contes que has refegit de crema i la història de la cendra de la cigarreta de la cuinera a l'olla de la crema, i ella riu. Li dius que en Xim no ha dinat a escola i que ja estàs un poc cansat de jugar a encalçar-vos, i ella fa mitja rialla. Però no li dius el que ha dit en David Fondal, com si no anés amb ell, com si ell no hagués passat por dissabte al vespre veient el psicòpata que matava la vella i la nena. No li dius que avui has recordat que l'any passat uns lladres van entrar a una escala veïna del vostre carrer, i sort que era cap de setmana i que la família no era a casa perquè eren a ca la germana d'un d'ells. Quan no ho esperes la naturalesa et puny als punts més febles. Això no ho has pensat tu però ho has sentit. De vegades encara no tens prou paraules per a foragitar les angixes i fer créixer l'entusiasme de les coses.

Ton pare arriba quan el brou i el bistec ja estan fets. Sopau a la cuina amb la televisió encesa, mirant les notícies. De vegades t'agradaria que parléssiu, no del dia i de les anècdotes del dia, sinó de coses. Podríeu proposar un tema i parlar-ne, com a classe d'ètica, però ton pare fa cara de cansat i d'haver dinat en un restaurantet de menú i a ta mare li agrada comentar les notícies. En silenci, penses si en David Fondal deu sopar, si deu pensar en el film de dissabte, si es deu haver recordat del que ha dit avui mentre es menjava el pa amb oli que sa mare li havia fet per a berenar. Havent sopat, els pares van a la sala i tu a la cambra perquè encara no has corregit el dictat de català, merda. La pàgina de geologia ja la llegiràs al primer pati. Ton pare guaita i et diu que sempre ho has de deixar tot per a darrera hora i que no te'n vagis a dormir tard. Li fas cas. Els vas a dir bona nit i entres dins el llit, llum apagat, la persiana abaixada, la porta ajustada, se senten renous de televisió del celobert, penses que trist és un nen a les fosques quan no té son i no sap què ha de fer del seu cos. Encens el llum, llegeixes una estona i quan els pares apaguen el televisor per a colgar-se et diuen que apaguis el llum.

Ets al llit, tapat, fins al coll. En David Fondal té raó: ja et pots tapar fins al front, que la catana de l'assassí travessa nòrdics i edredons. Els pares dormen amb la porta tancada. Tan sols se sent el renouet que de tant en tant fan la gelera i la màquina d'escurar, que acaba de canviar el programa i ara eixuga les coses. T'adorms pensant que si entrés un lladre, tanmateix sentiríeu que algú roda el pany de la porta, i ta mare faria aixecar ton pare perquè anés a mirar qui és. T'adorms pensant que en David Fondal no és amic teu i tan sols diu aquestes coses per a fer l'interessant i fer el qui no té por.

De matinada et despertes com si vinguéssis d'un malson. Hi havia un presència que obria la porta de la teva habitació i ho feia amb delicadesa i molt de silenci. Semblava com una bubota de llum molt tènue que volia entrar. Volia entrar, guaitava darrere la porta, però al cap d'un no res ja era a dins, se t'acostava, tu t'aferraves als llençols i

ella feia olor de flors de les parades de flors de la Rambla i de les flors que van posar a la tomba del teu avi el dia que el van enterrar i que la teva àvia deia que es diuen pensaments. La senties i se t'acostava, i venia cap a tu, i tu no volies que vingués, i quan ja la tenies arran del llit veies que duia un vel de núvia, i quan se l'aixecava era la mare, i et somreia, i s'havia llevat el vel però era com si es llevés una part de la cara. Quan et despertes tens fred, encara que estiguis tapat, i tens una pixera rabiosa. Encara tens la sensació de la presència que has sentit dins la cambra i no goses encendre el llum perquè tens por de trobar, de cop, uns ulls que et mirin, un somriure maliciós, la visió d'aquesta presència que notes a la pell com una respiració de prop. Sense encendre el llum, surts, arrambat a la paret, cap al passadís, i fas un pixo d'assegut, a les fosques, per a no fer el roll en terra, i encara dins els nervis tens temps de pensar si en David Fondal, quan s'aixeca amb pixera a mitjanit, pixa de dret o d'assegut.

Tornes al llit gairebé d'una correguda, els pares no s'immuten del teu moviment. Et tapes fins al coll, intentes normalitzar la situació nocturna, el rellotge de paret de la sala toca les tres. Estàs immòbil davall el tapament, o ho vols estar, perquè tens el cor que et va a tota i notes una sensació estranya que et puja pels genolls. No dorms, no somies, notes la fredor de les gotes de pixo que t'han banyat els calçotets. La porta no es mou, però tu sents com si algú caminés, a poc a poc, de la porta cap al llit. Sents unes passes, lentes, un moviment, una presència que se t'acosta. No has sentit la porta de l'entrada. Et fa l'efecte sentir la respiració tranquil·la, compassada, d'una presència que ve cap a tu. Tens ganes de plorar. Tens ganes de dir «Mare?» o «Pare?» o de cridar «Auxili!», com a les sèries, però aquella respiració es va atansant dins la fosca i tu tens por i et sents tot sol, però no com un noi gran que torna d'escola i es fa el berenar, sinó com un nen amb el pijama posat i els calçotets glaçats d'orina que té por perquè hi ha un estrany dins la seva habitació. A poc a poc, perquè la presència no se'n temi, t'enfoneses dins el tapament fins que els peus et toquen el peu del llit, i et tapes, cap i tot, amb el tapament. Et ve al cap en David Fondal dient que, tanmateix, si ve amb un ganivet de carnisser o amb una serra elèctrica, ja et pots tapar que no faràs res. Tens ganes de plorar, perquè no tan sols no volies ser dins aquella rotllana perquè tu no et sents de cap rotllana, sinó perquè de ben segur que en David Fondal dorm com un tronc al seu llit sense passar pena per lladres i assassins. Intentes gairebé no respirar, notes que la presència se t'atraca, la tens arran del llit, t'ha agafat el tapament com si et volgués destapar. Què fas?, penses, arranques a plorar o cries?

T'aferres al coixí i notes que l'assassí et destapa, a poc a poc. És l'assassí, que ha entrat dins la teva habitació. Vols cridar, plorar, penses que et moriràs sense haver llegit les pàgines de geologia, però l'assassí no du navalles ni trinxets, i no fa olor d'assassí sinó de passadís d'escola, i en comptes de tallar-te el coll o d'obrir-te el ventre en canal, retira el tapament i entra amb tu dins el llit. Té el cos calent i et toca la pell, però no saps què pensar de la seva pell, perquè no has hagut de pensar mai res de la pell de ningú. Sembla que la seva pell és com la teva, i és com si et toqués perquè deixessis de tenir por, i tot d'una et calmes, i ja no tens un desig imminent de plorar, i tot i que encara sents el soroll de la gelera i els pesos del rellotge de paret que davallen la corda, amb l'assassí que t'abraça dins el llit notes la mateixa sensació que quan t'aferres a l'eucaliptus que hi ha vora la vostra granja del pati de l'escola i t'hi aferres i poses els genolls gairebé a l'altura de les espatlles.

—Tu no ets un assassí. Tu ets un nen.

—I tu no has de tenir por. Vine.

I et destapa del tot, et fa aixecar, obre la persiana, la finestra, a fora no hi fa fred, i et diu que botis, sense por, que ell t'acompanyarà. I ho fas, i caus, però no caus, et notes que voles, que planes, que ja no sents el pijama ni la taca freda dels calçotets, ni els televisors del veïnat, i veus els celoberts de la barriada, i l'assassí plana vora teu, i t'assenyala una finestra, i us hi acostau, a poc a poc, com si fóssiu una bombolla de sabó que sura enmig d'una plaça o un drap que s'ha després de la gafa d'estendre quan fa vent. Darrere la finestra, veus el llit d'en David Fondal, que no dorm, que jau tapat fins al nas, amb un llumet de nen encès al costat, i que fa cara de por, d'angoixa, cara de rotllana quan tothom se n'ha anat i ell ha de ser qui és ell i no pas qui la rotllana vol que sigui.

I et sents una mica com els nens grans que juguen al pati cobert. Si tu fossis l'assassí, entraries per la finestra d'en David Fondal i li diries besa-me-la que la tinc grossa, però tot plegat tens una sensació que caus i caus i la caiguda és agradable, i just en el moment que recordes una sèrie que miraves de petit en què hi havia un pou sense fons, un pou en què caus i caus i mors mentre caus perquè no arribes mai a estavellar-te, mires el teu assassí, que et somriu com un amic que t'acompanya al parterre de baladres i al lavabo, i li dius que heu de tornar aviat, que si ta mare es desperta i entra a la teva habitació i veu que no ets al llit ni al bany ni per la cuina i veu la finestra oberta mirarà per avall, farà un crit molt fort i plorarà com una desesperada. Potser fins i tot la mare d'en David Fondal es despertarà dels crits.